

5. BÖLÜM

EĞİTİMDE KAPSAYICILIK

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR)

HAZIRLAYAN
H HASAN YILDIRIM **H**

Kıymetli meslektaşlarımız,

Eğitim öğretim yılı içinde olduğu gibi Uzman Öğretmenlik ve Başöğretmenlik Mesleki Gelişim Çalışmalarında da yanınızdayız.

Bu süreçte yapacağımız paylaşımlardan daha hızlı haberdar olmak için aşağıdaki kanallardan bizleri takip edebilirsiniz.

Sınava katılacak olan tüm meslektaşlarımıza başarılar dileriz.

 Meb Ders Ailesi

Ulaşmak istediğiniz kutucuğa tıklayınız.

 Meb Ders

Facebook Grubu

 Meb Ders

Telegram Kanalı

H HASAN YILDIRIM **H**

Telegram Kanalı

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 5.BÖLÜM: EĞİTİMDE KAPSAYICILIK-I

★ **Kapsayıcı eğitim**, her bir öğrencinin kendi öğrenme ve gelişim özellikleri, ilgi ve gereksinimleri doğrultusunda eğitime erişimini, eğitim ortamlarına katılımını ve bu doğrultuda onlarla ilgili profesyonellerin desteklenmesine yönelik süreçleri gerektiren bir “anlayış”tır. (Arkadaşlar PDF’te ‘Anlayış’ vurgusu çok yapılıyor. byhy 😊)

★ **Kapsayıcı eğitim ile kaynaştırma/bütünleştirme karşılaştırması:**

Kaynaştırma/Bütünleştirme	Kapsayıcı Eğitim
Özel gereksinimli çocuklara odaklanır.	Tüm çocukların özelliklerini dikkate alarak eğitimde eşit erişime yöneliktir.
Çocukların eğitim ortamına hazır olmasını gerektirir.	Eğitim ortamlarının çocukların özelliklerine göre yapısal ve işlevsel olarak düzenlenmesi söz konusudur.
Genel eğitim ortamlarında çocukların yarı zamanlı ya da tam zamanlı şekilde bulunmasını içerir.	Tüm çocukların gelişimsel özellikleri ve gereksinimlerine göre öğretimsel uyarlamalar yapılarak eğitim ortamlarına erişim ve katılımlarını içerir.
Çocukların “bireysel farklılıkları” ön plandadır ve çoğu zaman bu durum sorun ya da ayırıcı özellik olarak görülür.	“Çeşitlilik” esastır ve bireysel farklılıklar olağan karşılanarak ayırıcı özellik şeklinde vurgulanmaz.
Ayrıştırılan çocukların bütünleştirilmesine yönelik destek sunulur.	Tüm çocukların okula aidiyeti, katılımı için gerekli tedbirler alınır.

★ **Kapsayıcı Eğitimin Temel Kavramları:**

- 👉 Hak,
- 👉 Adalet,
- 👉 Katılım,
- 👉 Çeşitlilik,
- 👉 Aidiyet.

*Kapsayıcı eğitim
HAKÇA
bir eğitimidir.
byhy*

Kalitenin alt unsurları: (*)

- 👉 Destek,
- 👉 Erişim,
- 👉 Katılım.

* Kapsayıcı eğitimin bileşenleri olarak da geçiyor.

★ **Kapsayıcı Eğitime Yönelik Uluslararası Düzenlemeler:**

Tarihsel yolculuğu ile ilgili uluslararası alanda dört temel süreç;

1. İnsan Hakları Temelli Süreç (1948 ve Sonrası)
2. Özel Gereksinimli Çocuklara Yönelik Süreç (1990 ve Sonrası)
3. Dezavantajlı Gruplara Yönelik Süreç (2000 ve Sonrası)
4. Eğitim Sistemlerinin Dönüşümü (2005 ve Sonrası)

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 5.BÖLÜM: EĞİTİMDE KAPSAYICILIK-2

Kapsayıcı eğitime yönelik ulusal yasal düzenlemeler:

Yasalar	Maddeler
222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu (1961)	Madde 12. "Mecburi ilköğrenim çağında buldukları hâlde zihnen, bedenen, ruhen ve sosyal bakımdan engelli olan çocukların eğitim ve öğretim görmeleri sağlanır." Madde 46. "Her çocuk mecburi ilköğrenim çağına girdiği yılın başında (...) ilköğretim okuluna kayıt ve kabul edilir. Her veli yahut vasi veya aile başkanı, çocuğunu zamanında okula yazdırmakla yükümlüdür."
1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu (1973)	Madde 4. "Eğitim kurumları dil, din, ırk, cinsiyet, engellilik ve din ayrımı gözetmeksizin herkese açıktır. Eğitimde hiçbir kişiye aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz." Madde 8. "Eğitimde kadın, erkek herkese fırsat ve imkân eşitliği sağlanır."
573 Sayılı KHK (1997)	Madde 4. "Özel eğitim gerektiren bireylerin eğitimsel performansları dikkate alınarak, amaç, muhteva ve öğretim süreçlerinde uyarlamalar yapılarak diğer bireylerle birlikte eğitilmelerine öncelik verilir." Madde 7. "Tanısı konulmuş özel eğitim gerektiren çocuklar için okul öncesi eğitim zorunludur. Bu eğitim özel eğitim okulları ve diğer okul öncesi eğitim kurumlarında verilir."
5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun (2005)	Madde 15. "Hiçbir gerekçeyle engellilerin eğitim alması engellenemez. Engelli çocuklara, gençlere ve yetişkinlere, özel durumları ve farklılıkları dikkate alınarak, bütünleştirilmiş ortamlarda ve engelli olmayanlarla eşit eğitim imkânı sağlanır."
6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (2013)	Madde 66. "Refakatsiz çocuklarla ilgili tüm işlemlerde çocuğun yüksek yararının gözetilmesi esastır."
6883 Karar Sayılı Geçici Koruma Yönetmeliği (2014)	Madde 28. "54-66 aylık çocuklar öncelikli olmak üzere okul öncesi eğitim çağındaki 36-66 aylık çocuklara okul öncesi eğitim hizmeti verilebilir."

1983 yılında çıkarılan "2916 Sayılı Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Yasası" özel gereksinimli çocukların tipik gelişim gösteren akranları ile bir arada eğitim görmelerine ilişkin gerekliliği ifade eden ülkemizdeki ilk yasadır. Bu yasa özel eğitimle ilgili doğrudan çıkarılan ilk ve en kapsamlı yasa özelliğini taşımaktadır.

Kapsayıcı okulların genel özellikleri:

- 👉 Liderlik
- 👉 Bireysel farklılıklar
- 👉 Okul kültürü
- 👉 Farklılaştırılmış öğretim
- 👉 İlkeler

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 5.BÖLÜM: EĞİTİMDE KAPSAYICILIK-3

Kapsayıcı Eğitim Ortamlarında Erişilebilirliği Artırma:

- 👉 **Fiziksel çevre düz.;** ısı, ışık, ses, görsel ipucu, kural hatırlatıcı vb.
- 👉 **Sosyal çevre düz.;** küçük grup çal., akran eşl., oturma düzeni vb.
- 👉 **Geçici çevre düz.;** yemekhane, lavabo vb.
- 👉 **Materyal uyarlama;** oturma düzenini destekleyici, sandalye ve sıra düzeni oluşturan, sıra olma ve duruşları destekleyici materyaller.
- 👉 **Materyal desteği;** koordinatif becerilerinde yetkinlikleri sınırlı öğren-cileri destekleme, tutmayı kolaylaştırıcı araçlar vb.

Geri bildirim türleri:

- 👉 **Düzeltilici** geri bildirim,
- 👉 **Betimleyici** geri bildirim,
- 👉 **Çaba** geri bildirim.

Geleneksel sınıflar ile öğretimin uyarlandığı sınıflar arasındaki farklılıklar:

Geleneksel Sınıflar	Öğretimin Uyarlandığı Sınıflar
Öğretim <u>öğretmen merkezlidir.</u>	Öğretim <u>öğrenci merkezlidir.</u>
Öğretim genel olarak <u>büyük grup</u> etkinlik-leri şeklinde yapılır.	<u>Farklı gruplama</u> formatları (büyük grup, küçük grup, akran eşleme) vardır.
<u>Gruplar</u> oluşturulurken <u>sabit ve öğretmen yönlendirmeli</u> olarak düşük, orta, yüksek başarılıların grupları şeklinde yapılır.	Öğrencilerin öğrenme <u>gereksinimlerine ve ilgilerine göre</u> gruplamalar yapılır.
Öğretmen daha çok <u>orta seviyedeki öğren-cilere göre</u> öğretim yapar.	Öğretmen sınıfındaki <u>herkesin özelliklerini dikkate alarak</u> öğretim yapmaya çalışır.
Öğretim <u>tek bir şekilde</u> (ders anlatımı yoluyla) sağlanır.	Öğretim <u>birden fazla yolla</u> sağlanır.
Öğretim <u>görevleri, sınıf düzeyindeki stan-dartlarla</u> uyumludur.	Sınıf düzeyindeki <u>standartlarla uyum sağ-larken</u> , öğretim görevleri öğrencilerin <u>ihtiyaçlarına ve farklılıklarına hitap</u> edecek şekilde tasarlanmıştır.
Öğretmen <u>bilgiyi sunmak için tek bir kaynağa</u> güvenir.	Öğretmen bilgileri sunmak <u>için çeşitli materyaller</u> (örneğin, birden fazla sınıf düzeyinden ders kitapları, bilgisayar yazılımı) kullanır.
Öğretmen tüm öğrencilere <u>aynı ödevi</u> verir.	Öğretmen <u>birkaç ödev</u> seçeneği sunar.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 5.BÖLÜM: EĞİTİMDE KAPSAYICILIK-4

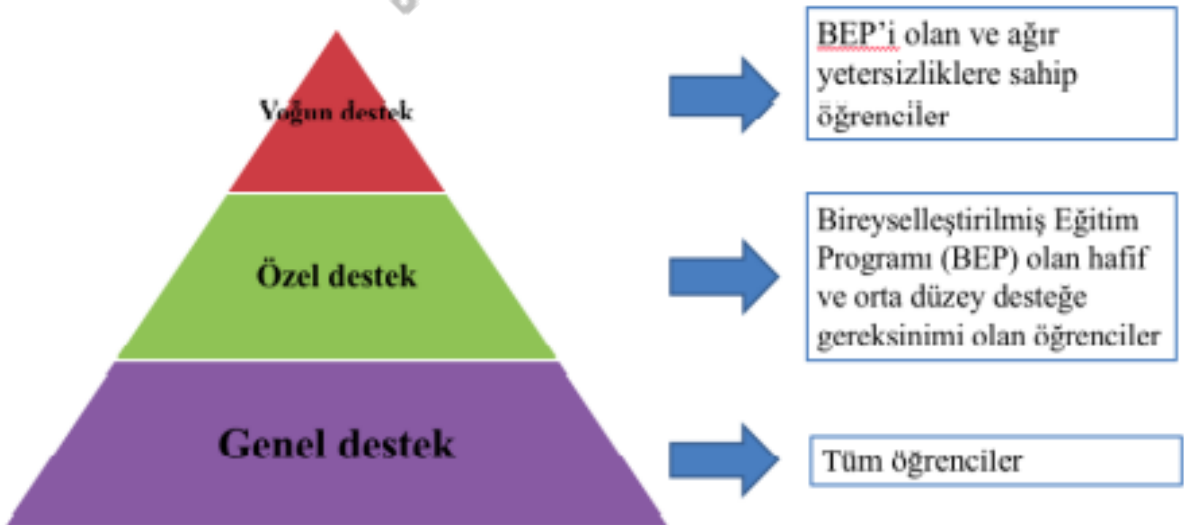
★ Öğrenme içeriğinin uyarlanma yolları:

- 👉 Boyut/miktar,
- 👉 Zorluk,
- 👉 Alternatif hedefler,
- 👉 Öğrencilerin ilgileri,
- 👉 Destekleme,
- 👉 Öğrenme sözleşmesi,
- 👉 Mini dersler.

★ Motivasyonu düşük olan öğrenciler için yapılabilecek alternatifler:

1. Ders heyecanlı hâle getirilebilir. (Haydi, kopuyoruz çocuklar! byhy 😊)
2. Sınıf belli öğretimsel hedeflerde çekici hâle getirilebilir.
3. Rutinlerin dışında, etkinliklere öğrenciler tarafından beklenmedik özellikler taşıyan bazı içerikler eklenebilir.
4. Öğrencileri duygusal olarak dâhil etmeye yönelik çaba gösterilebilir.
5. Mümkün olduğunda öğrencilerin seçimlerine, etkinlikler içerisinde tercihlerini kullanmasına yönelik özellikler derslere eklenebilir.
6. Sınıfı bazen şaşırtabilirsiniz. (Farklı kıyafet, aksesuar vb.)
7. Okul dışı öğrenme ortamlarını olabildiğince öğrenme süreçlerine dâhil edebilirsiniz.

★ Zihnimizde kalıp yargıları, ön yargıları büyütmeyip her çocuğun öğrenebilir olduğuna inandığımızda zihnimiz de bu destek piramidindeki gibi çalışmaktadır:

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 5.BÖLÜM: EĞİTİMDE KAPSAYICILIK-5

★ Kapsayıcı Eğitim Ortamlarında Öğrenme Ürünlerine İlişkin Düzenlemeler:

- 👉 Değerlendirme ortamının uyarlanması
- 👉 Değerlendirme yöntemi ile ilgili uyarılama
- 👉 Değerlendirme materyalleri ile ilgili uyarılama
- 👉 Sınavların süresi ile ilgili uyarılama

★ Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri:

- 👉 Mesleki bilgi,
- 👉 Mesleki beceri,
- 👉 Tutum ve değerler.

★ Okul tarafından öğrenci velilerine yönelik yapılabilecek etkinlik türleri;

- 👉 Ebeveyn eğitimi,
- 👉 Ebeveyn katılımı,
- 👉 Okul-aile iş birliği

★ Okulun açıldığı ilk günlere özgü karşılama ritüelleri;

- 👉 Oryantasyon,
- 👉 Hoş geldin mektupları,
- 👉 Hoş geldin etkinlikleri,
- 👉 Sene başı genel kurul toplantısı,
- 👉 Sabah anonsları,
- 👉 Müfredat gecesi,
- 👉 Veli-öğrenci-öğretmen katılımıyla sene başı pikniği,
- 👉 Tanışma yemeği; sene başı okul kahvaltısı,
- 👉 Okul web sitesinin ve sosyal medya hesaplarının etkin kullanılması.

★ Kapanış veya sonlandırma ritüelleri;

- 👉 Bayrak törenleri,
- 👉 Mezuniyet törenleri,
- 👉 Devir teslim töreni,
- 👉 Okuma bayramı,
- 👉 Okulda kapanış yemeği,
- 👉 Yılbaşı partisi, *
- 👉 Yılsonu çay partisi/kahvaltısı vb. yetenek sunumları, veda gecesi,
- 👉 Veli-öğrenci-öğretmenler katılımıyla sene sonu pikniği,

(*Kapanışta 'yılbaşı' ifadesi ilginç ancak PDF'te sadece 'Okul tarafından öğretmen ve öğrencilere düzenlenir.' şeklinde yazıyor. byhy)

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 5.BÖLÜM: EĞİTİMDE KAPSAYICILIK-6

★ Türkiye’de eğitim alanında faaliyetler yürüten vakıf ve dernek örnekleri:

- 👉 Millî Eğitim Vakfı (MEV),
- 👉 Türk Eğitim Vakfı (TEV),
- 👉 Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV),
- 👉 Türk Eğitim Derneği (TED), (**Atatürk’ün direktifiyle**)
- 👉 Başka Bir Okul Mümkün Derneği (BBOM),
- 👉 Türkiye Korunmaya Muhtaç Çocuklar (Koruncuk) Vakfı.

★ **Aile ve Toplum Katılımına Yönelik Pratik Öneriler:**

- 👉 İletişim ve etkin katılım
- 👉 Evde ve okulda öğrenmeyi birleştirme
- 👉 Topluluk ve kimlik oluşturma
- 👉 Ailenin rolünü tanıma
- 👉 Ortak karar verme süreçleri oluşturma
- 👉 Okul dışında da iş birliği yapma

★ **Mülteci grupların eğitimi dikkate alındığında yaşanan sorunlar:**

- 👉 Psikososyal (travmalar),
- 👉 Uyum (farklı kültür),
- 👉 Dil ve iletişim (farklı dil),
- 👉 Sistemsel (farklı eğitim sistemi),
- 👉 Ailevi (kayıplar, yoksulluk...)

★ **Ayrımcılık türleri:**

- 👉 Etnik köken ayrımcılığı
- 👉 Dinî inanç ayrımcılığı
- 👉 Cinsiyet ayrımcılığı
- 👉 Sosyo-ekonomik düzey
- 👉 Engellilik veya özel gereksinimler

★ **Eğitim Ortamlarında Ayrımcılık:**

- 👉 Damgalama,
- 👉 Kalıp yargı,
- 👉 Ötekileştirme,
- 👉 Sosyal dışlama.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 5.BÖLÜM: EĞİTİMDE KAPSAYICILIK-7

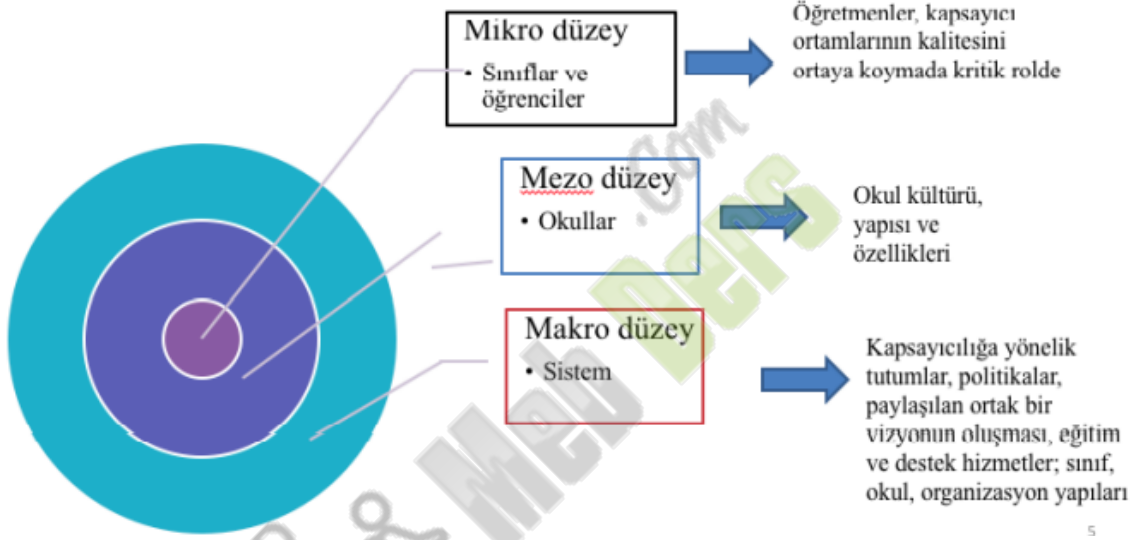

Öğretmenlerin öz değerlendirme için kullanabilecekleri

- 👉 Öz değerlendirme rubriklerinin kullanımı,
- 👉 Öğretmenlerin kendi çalışmalarını kaydettikleri günlükler,
- 👉 Kayıt çizelgelerini,
- 👉 Öğretmenlerin birbirlerini değerlendirmeleri.

Kapsayıcı eğitimin kalitesi faklı düzeylerde farklı paydaşlarla ele alınabilmektedir:

Kapsayıcı eğitimin kalitesi:

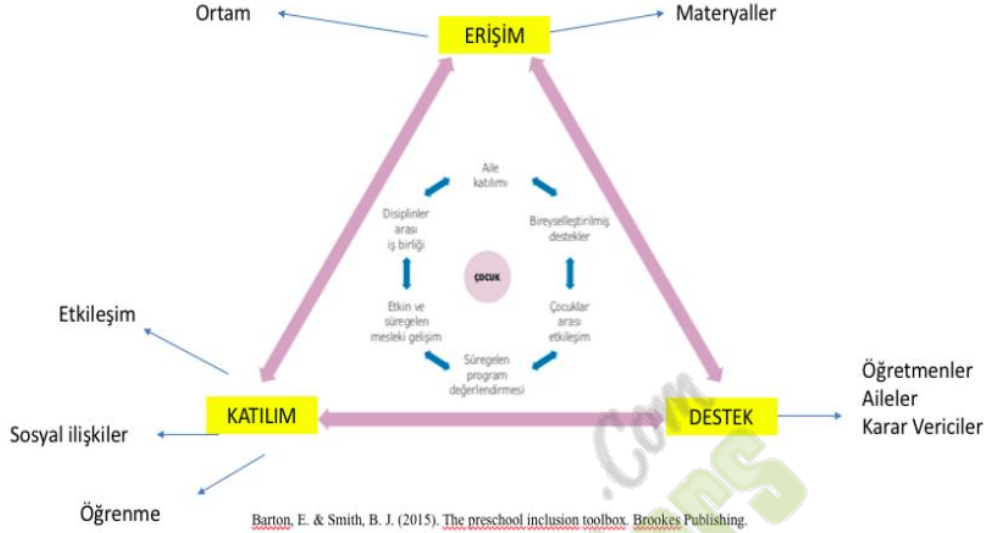

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 5.BÖLÜM: EĞİTİMDE KAPSAYICILIK-8

★ Kaliteli kapsayıcı eğitimin bileşenleri:

★ Kapsayıcı erken çocukluk eğitiminin kalitesi aşağıdaki göstergelere göre değerlendirilmektedir:

1. Ortamın, materyallerin/araçların uyarlanması
2. Akran etkileşimine yetişkin katılımı
3. Yetişkinlerin çocukların serbest zaman etkinliklerine ve oyununa rehberlik
4. Çatışma çözme
5. Grup üyeliği
6. Çocuklar ve yetişkinler arasındaki ilişkiler
7. İletişim için destekleme
8. Grup etkinliklerini uyarlama
9. Etkinlikler arası geçiş
10. Geri bildirim
11. Aile-uzman iş birliği
12. Çocukların öğrenmelerini takip etme

★ Kalitenin gelişmesinde en kritik faktör öğretmenlerdir.

EMEK HIRSIZLARINA UYARI

Birkaç dakika içinde indirerek kullanmış olduğunuz çalışmalar için saatlerimizi veriyoruz. Yeri geliyor ailemize, arkadaşlarımıza ayıracağımız vakti bu çalışmalara ayırıyoruz.

Çalışmalarımızı paydaşlarımızın kişisel olarak kullanmaları için hazırlıyoruz. Farklı sitelerde paylaşılmasına müsaademiz olsa zaten biz paylaşırız değil mi? Maalesef saatler verip hazırladığımız çalışmalar üzerinde isim değişikliği yapılarak kısa süre içinde belirli sitelerde paylaşılıyor. Bu şekilde yapan kişiler paylaştığı çalışmayı hazırlamış olmuyor, **ÇALMIŞ** oluyor. Bu gözler; yaptığı hırsızlığı bilmeden altına teşekkür yazanlara "Rica ederim." yazanları da gördü, bırakın bir özrü, cevap vermeye tenezzül bile etmeyenleri de gördü. Üzülerek belirteyim ki bu kişiler bizim **MESLEKTAŞLARIMIZ**.

Korkarım ki bir gün azmimizi yitirirsek en büyük nedeni bu **EMEK HIRSIZLARI** olacak.

Bugüne kadar emek hırsızlarını defalarca uyardım. Ancak her gün bunlara bir yenisini ekleniyor. Artık paylaştıkları site üzerinden veya sosyal medyadan kendilerini uyardırmayacağım. Bu sayfayı her paylaşımına ekleyeceğim. **Aşağıdaki listede yer almak isteyen buyursun, çalsın...**

NOT: Bu sayfayı okuduğu halde anlamayana ücretsiz okuma anlama kursu verilir!

 HASAN YILDIRIM

EMEK HIRSIZLARI

Site	Kullanıcı Adı	Etkinlik	Açıklama